

TIEDOTE

Vapaa julkisuuteen 12.11.2014 klo 15

Vapaaehtoisten aseman epäselvyys estää vapaaehtoistoiminnan kehittämistä

Vapaaehtoisen asemaan liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia tulee selkiyttää, ja samalla huolehtia siitä, ettei vapaaehtoinen ole se, johon ongelmatilanteiden riskit ja rangaistukset kohdistuvat. Tulokset käyvät ilmi vapaaehtoistoiminnan esteitä kartoittaneesta kyselystä, johon vastasi 217 vapaaehtoistyötä koordinoivaa ja organisoivaa yhteisöä. Kyselyn toteuttivat 1.9.2014 - 15.9.2014 Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANEn Vapaaehtoistoiminnan toimintaedellytykset -työryhmä ja Kansalaisareena ry.

Nykyiset verotuskäytännöt ja taloudelliset sanktiot estävät vapaaehtoistoimintaa

Kyselyn mukaan epäselvyyksiä esiintyy muun muassa vapaaehtoisten kulukorvauksiin, aterioiden tarjoamiseen sekä kiittämisen ja kannustamisen muotoihin liittyvissä verotuskäytännöissä.

- *Meillä se on lähinnä ollut sitä, etteivät ihmiset oikein tiedä tai uskalla tarttua toimintaan, kun on jollain tavalla epäselvää, mitä verotetaan ja miten. Myös erilaisten tukien menetyksen pelko estää vapaaehtoistoimintaan ryhtymisen, toteaa eräs vastaajista.*

Lainsäädännössä haasteita vapaaehtoistoimintaa organisoiville aiheuttavat varainhankintaan liittyvät säädökset (arpajaislaki, hankintalaki, rahankeräyslaki), hygieniasäännökset sekä lainsäädännön epäselvyyksistä johtuvat erilaiset viranomaistulkinnat. Hallinnollisia ja käytännöllisiä esteitä vapaaehtoistoiminnalle tuovat yhteisöjen taloudellisiin toimintaedellytyksiin liittyvät kysymykset, muun muassa vaikeudet vapaaehtoisten koordinoinnissa, työttömän vapaaehtoistyöhön liittyvät haasteet, riskien hallinta ja vakuutukset, rajapinnat ammattityön ja vapaaehtoistyön välillä sekä tiloihin liittyvät ongelmat.

Vapaaehtoistoimintaa tulee kehittää monipuolisesti ja suunnitelmallisesti

Tärkeimmiksi vapaaehtois- ja vertaistoiminnan kehittämiskohteiksi kyselyn vastaajat näkivät yhteishankkeiden ja rahoitusmallien kehittämisen, vastuukysymysten määrittämisen, toimintaa tukevan kansallisen lainsäädännön aikaansaamisen, toimivan ja yleisesti tunnetun valtakunnallisen vapaaehtoistoiminnan tieto- ja välityssivuston aikaansaamisen, paikallisten vapaaehtoistoiminnan keskustusten perustamisen sekä vapaaehtoistoiminnan kehittämisen kouluissa. Nämä seikat tulisi huomioida vapaaehtoistoiminnan toimintaedellytyksiä kehitettäessä.

Vapaaehtoistoiminnan edistäminen on kansainvälisesti ja kansallisesti tärkeää

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea suosittaa varmistamaan, että lainsäädäntö mahdollistaa vapaaehtoistyön ja kannustaa siihen, suojelee vapaaehtoistyöntekijöitä ja poistaa heidän toimintaansa haittaavia oikeudellisia esteitä.

Nykyisessä hallitusohjelmassa todetaan, että järjestöt ovat yleishyödyllisiä ja voittoa tavoittelemattomia toimijoita, joilla on suuri merkitys demokratialle ja ihmisten hyvinvoinnille. Valtioneuvoston demokratiapoliittisessa selonteossa (2014) asetetaan tavoitteeksi, että vapaaehtoistyön edellytyksiä kehitetään, vapaaehtoistyön lainsäädännön kehittämistarpeita selvitetään ja ohjeistuksia täsmennetään. Vapaaehtoistoiminnan erityisenä haasteena Suomessa on nähty sääntelyn epäselvyys. Tavoitteena on tulevaisuudessa selkiyttää ministeriöiden koordinoitavastuita vapaaehtoistoimintaa koskevan lainsäädännön ja ohjeistuksen sekä vapaaehtoistoiminnan yleisten edellytysten luomisen osalta.

Selvitys julkaistaan Eduskunnan vapaaehtoistoiminnan tulevaisuusseminaarissa – tervetuloa!

Kyselyn tulokset julkistetaan keskiviikkona 12.11.2014 klo 15 - 17 [Vapaaehtoistoiminnan tulevaisuusseminaarissa](#) Eduskunnan pikkuparlamentin auditoriossa. Seminaarin järjestävät Eduskunnan vapaaehtoistoiminnan tukiryhmä, kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANE sekä Kansalaisareena ry. Tiedotusvälineiden ilmoittautuminen seminaariin 11.11.2014 klo 15 mennessä sähköpostitse osoitteeseen [miinukka.tuominen\(at\)eduskunta.fi](mailto:miinukka.tuominen(at)eduskunta.fi).

Lisätietoja:

Anitta Raitanen, toiminnanjohtaja, Kansalaisareena ry, 050 4420 429, [anitta.raitanen\(at\)kansalaisareena.fi](mailto:anitta.raitanen(at)kansalaisareena.fi)

Niklas Wilhelmsson, erikoissuunnittelija, oikeusministeriö/demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikkö, [niklas.wilhelmsson\(at\)om.fi](mailto:niklas.wilhelmsson(at)om.fi), 0295150348

Raportin tilaukset: [katja.reinikainen\(at\)kansalaisareena.fi](mailto:katja.reinikainen(at)kansalaisareena.fi). Julkistamisesta lähtien raportti löytyy myös esim. sivulta www.kansalaisareena.fi/eduskunta > Ajankohtaista